

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Соціалізація як процес засвоєння і відтворення індивідом соціального досвіду свідчить про нормальне, безболісне входження людини в суспільне життя. Узагальненим індикатором соціалізації особистості виступає її соціальна активність.

Соціальна активність представлена передусім самодіяльністю особи, яка має самостійну силу реагування й виявляється в вільній, свідомій, внутрішньо необхідній діяльності. Це особлива діяльність – з власного бажання, з власної ініціативи, яка спрямована на «творчу» взаємодію з навколишнім середовищем, освоєння та зміну його й самого себе [1].

Розглянемо один із видів соціальної активності – соціально-комунікативну, на формування якої особливу увагу слід звернути вчителю початкових класів.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє нам зробити висновок, що під соціально-комунікативною активністю слід розуміти системну якість особистості, яка виявляється в бажанні налагодити стосунки з оточуючими людьми, допомогти, підтримати їх в прагненні особисто виявляти турботу, що знаходить реалізацію у взаємодії з іншими індивідами.

Основними структурними компонентами соціально-комунікативної активності є: афективний, когнітивний, аксіологічний, праксеологічний.

Афективний компонент визначає емоційне ставлення особистості до спілкування, діяльності та життєвих потреб, наявність емоційного досвіду, захопленість від спілкування, задоволеність від самого процесу діяльності й виявляється в почуттях симпатії, товарищкості, дружби.

Когнітивний включає обсяг соціальної інформації як результату пізнання особистістю явищ дійсності, законів природи й суспільства, досвіду застосування засобів пізнання навколишнього світу, умінь і навичок, способів міжособистісної взаємодії, зацікавленість у пізнанні своїх ровесників.

Аксіологічний компонент – спрямованість соціальних орієнтацій, які проявляються в характері інтересів, ідеалів, устремлінь; мотиви спілкування й взаємодії з оточуючими; ціннісні орієнтації в основних сферах діяльності, які знаходять свій вияв у системі домінуючих мотивів, суб'єктивному ставленні до цілей, завдань, змісту й форм цієї діяльності.

Праксеологічний забезпечує формування виконавських, управлінських, організаторських умінь і навичок, необхідних для здійснення навчально-пізнавальної, трудової, соціально-комунікативної, громадської діяльності; їх кількісні та якісні показники, ступінь

інтенсивності-екстенсивності діяльності; сформованість вольових якостей – ініціативності; результативності; масштабності; наявність елементів творчості, досвіду в процесі діяльності [3].

Соціальні умови, в яких знаходиться учень початкових класів, не дають йому в повній мірі задовольнити потреби спілкування за умов традиційного навчання.

За умов інтерактивного навчання засвоєння матеріалу відбувається в результаті спілкування між тими хто вчить і хто вчиться, тобто між тими, хто має певні знання й досвід та тими, хто їх набуває [4, с. 20].

Інтерактивні методи навчання сприяють підвищенню загальної культури особистості; задоволенню потреби у спілкуванні; розвитку техніки спілкування і взаємодії, здібностей, почуттів, переконань, умінь утверджувати довірливі взаємовідносини як вищу цінність спілкування; формуванню риторичних знань, умінь і навичок на базі підвищення їх мовленнєвої культури.

За словами О. Пометун, така форма організації навчальної діяльності молодших школярів – це основний засіб інформативного впливу на дітей, важливий засіб обміну інтелектуальними та моральними цінностями.

Як свідчить шкільна практика, під час інтерактивних технологій навчання активізується діяльність усіх без виключення її виконавців. Психологи пояснюють це тим, що «одна з найважливіших характеристик людини в групі полягає в тому, що вона звертається до своєї групи як до джерела орієнтації в навколишній дійсності» [4, с. 103].

Як стверджував Л. Десев, «процес безпосередньої соціальної взаємодії, що відбувається в малій групі і створює соціальне мікросередовище людини, є надзвичайно сильним фактором формування й виховання особистості...» [2, с. 165].

Можна зробити висновок, що за умов інтерактивних методів навчання створюється сприятливе середовище для соціалізації особистості молодшого школяра.

Список використаних джерел:

1. Абрамова Г. С. Введение в практическую психологию / Г. С. Абрамова. – Екатеринбург : Деловая книга, 1995. – 220 с.
2. Десев Л. Психология малых групп / Л. Десев. – М. : Прогресс, 1979. – 208 с.
3. Коберник О. М. Соціальна активність учнів сільської школи / О. М. Коберник // Рідна школа. – 2000. – № 4. – С. 39–43.
4. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2003. – 192 с.